

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy
85-097 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 34
Tel. (0-52) 345-56-44, Fax (0-52) 345-56-17, Tel. Centrala (0-52) 3254-100
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, 3 kwietnia 2001 roku

RBG-036-46/00/MW/2311

Decyzja nr 11/2001

Na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000 roku nr 122 poz. 1319), po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, prowadzonego na wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Nowym Mieście Lubawskim o nadużywanie pozycji dominującej na rynku przez Miejski Zakład Komunalny w Nowym Mieście Lubawskim **odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego w sprawie nadużywania pozycji dominującej na rynku przez Miejski Zakład Komunalny z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim poprzez niezgodne z prawem (według wnioskodawcy) rozliczanie cen ciepła dostarczanego do lokali mieszkalnych.**

Uzasadnienie:

Dnia 1 kwietnia 2001 roku weszła w życie ustawa z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej Ustawą). Z tym dniem straciła moc ustawa z 24 lutego 1990 roku o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów. Postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 lutego 1990 roku o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów – na podstawie art. 113 Ustawy – prowadzi się według przepisów Ustawy.

Organ antymonopolowy ustalił w niniejszej sprawie następujący stan faktyczny

Powiatowy Rzecznik Konsumentów z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim (zwany dalej Rzecznikiem) wystąpił z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Miejskiemu Zakładowi Komunalnemu z siedzibą w Bydgoszczy (zwanym dalej MZK). Rzecznik – w niniejszej sprawie – reprezentuje lokatorów budynku przy ul. Grunwaldzkiej 12a w Nowym Mieście Lubawskim. Rzecznik zarzucił MZK naruszenie art. 7 ust. 1 pkt 3 oraz art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990 roku o przeciwdziałaniu

praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999 roku nr 52 poz. 547). Na poparcie swego wniosku Rzecznik przytoczył trzy wyroki Sądu Antymonopolowego:

- z dnia 25 czerwca 1992 roku, XVII Amr 10/92;
- z dnia 19 listopada 1992 roku, XVII Amr 23/92;
- z dnia 12 kwietnia 1995 roku, XVII Amr 7/94.

Do wniosku Rzecznik załączył skargę lokatorów budynku usytuowanego przy ul. Grunwaldzkiej 12a. Ze skargi wynika, iż z chwilą zmiany czynnika grzewczego na olej opałowy mieszkańcy mają zainstalowane liczniki ciepła. Skarżący podnoszą, iż „oszczędności opłat za pobór ciepła w okresie grzewczym 1998-1999 sięgały od 200 do 900 zł, które zostały zaliczone na poczet czynszów mieszkaniowych. W otrzymanym rozliczeniu za rok 1999-2000, gdzie odczytane zużycie wg liczników jest minimalnie się różniące w poz. Koszty Dostawy Ciepła na cele C.O. jednostki rozliczeniowej widnieje suma 27.097,12 zł gdzie w rozliczeniu za okres grzewczy 1998-1999 ta sama pozycja uwidoczniła jest kwota 18.808,77 co daje różnicę 44%”. Według mieszkańców powodem wzrostu kosztów ogrzewania jest nie oszczędzanie ciepła dostarczanego do budynków administracji państwowej. Do wniosku dołączono również kserokopie rozliczenia kosztów ogrzewania za okresy: 01.01.1999-30.09.1999 roku i 1.10.1999-31.08.2000 roku.

W toku postępowania Rzecznik kwestionuje sposób obliczania należności za pobór energii c.o. (jako-według niego-sprzeczny z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem, opubl. W Dz.U. z 2000 roku nr 96 poz. 1053), co według niego, powoduje, że konsument płaci za energię, której nie zużył. Ponadto Rzecznik podnosi, iż nie informuje się mieszkańców, o tym co wchodzi w skład kosztów całkowitych nieruchomości. Według Rzecznika zachodzi duże prawdopodobieństwo, że do kosztów ogrzewania wlicza się ubytki energii zaistniałe w trakcie przesyłania na odcinku od kotłowni do miejsca spełnienia świadczenia.

MZK nie zgadza się z zarzutami Rzecznika. MZK potwierdza, że dostarcza ciepło do węzła cieplnego budynku zamieszkiwanego przez lokatorów, w imieniu których występuje Rzecznik. Cena energii cieplnej stosowana przez MZK jest ceną z roku 1998, zatwierdzoną decyzją Ministra Finansów z dnia 30.04.1998 roku, znak GUS-660-115/98/4700.

MZK podnosi, iż mieszkańcy posiadają na grzejnikach podzielniki kosztów, a grzejniki wyposażone są w głowice termostatyczne, za pomocą których mogą regulować temperaturę w pomieszczeniach, a co za tym idzie zużycie energii cieplnej. Mieszkańcy wnoszą zaliczkę na pokrycie kosztów c.o. w wysokości 3,20 zł/m² powierzchni miesięcznie, zgodnie z uchwałą wspólnoty mieszkaniowej lub umową najmu.

MZK podnosi również, iż w załączonych do wniosku o wszczęcie postępowania rozliczeniach za ciepło pierwszy okres rozliczeniowy (01.01.99-30.09.99) różni się od drugiego (01.10.99-31.08.00) W pierwszym przypadku okres wnoszenia zaliczki wyniósł 7 miesięcy a w drugim 11 miesięcy. W pierwszym przypadku

okres tworzenia kosztów głównych (wówczas gdy zużycie energii jest największe) wyniósł 4 miesiące (styczeń-kwiecień), natomiast w drugim przypadku okres ten trwał 7 miesięcy (październik-kwiecień). Ponadto MZK wskazał, iż Starostwo Powiatowe, w administrowanych przez siebie budynkach stosuje dużo wyższe ceny ogrzewania.

Organ antymonopolowy zważył co następuje

Twierdzenia Rzecznika, iż MZK rozlicza koszty ciepła w sposób sprzeczny z prawem są bezzasadne.

Prawodawstwa europejskie, w tym prawo polskie mają swe korzenie w prawie rzymskim. Jednym z filarów nowoczesnego prawa jest zasada nieretroaktywności prawa wyrażająca się w rzymskiej paremii *lex retro non agit* (prawo nie działa wstecz). Zasada ta nie oddziałuje w sposób bezwzględny na system polskiego prawa, jednak nieliczne wyjątki od wspomnianej zasady nie mają znaczenia dla niniejszego postępowania.

W świetle powyższych rozważań niedopuszczalne jest twierdzenie, iż ceny ciepła rozliczane w okresie od 01.01.99 do 31.08.00r. winny być oceniane z punktu widzenia rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem, opubl. W Dz.U. z 2000 roku nr 96 poz. 1053.

Podstawowym aktem prawnym z zakresu objętego niniejszym postępowaniem jest ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz.U. z 1997 roku nr 54 poz. 348 z późn. zm.). Ustawa ta weszła w życie dnia 10 grudnia 1997 roku.

W okresie od 5 grudnia 1997 roku do 1 stycznia 1999 roku Minister Finansów ustalał taryfy dla ciepła.

Dnia 12 listopada 1998 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6 października 1998 roku (Dz.U. z 1998 roku nr 132 poz. 867), które zawierało rozdział 4 dotyczący zasady rozliczeń z indywidualnymi odbiorcami w lokalach.

Dnia 25 listopada 2000 roku weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem (Dz.U. z 2000 roku nr 96 poz. 1053).

W toku postępowania ustalono, iż MZK dostarcza ciepło z kotłowni a czynnikiem grzewczym jest olej opałowy. MZK nie posiada taryfy zatwierdzonej przez Prezesa URE. W związku z koniecznością przejścia przez MZK z systemu rozliczeń ryczałtowych na rozliczenia w oparciu o fizyczne jednostki pomiaru energii i mocy Minister Finansów, działając na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 marca 1998 roku wyraził zgodę na zmianę systemu rozliczeń, jednakże pod warunkiem, że:

- **opłata stała nie będzie wyższa niż 8,467 zł/MW/m-c;**

• opłata zmienna nie będzie wyższa niż 30,17 zł/GJ.

W okresie od 12.11.1998 roku do 25 listopada 2000 roku obowiązywało rozporządzenie taryfowe z dnia 6 października 1998 roku (Dz.U. z 1998 roku nr 132 poz. 867). Przesłane przez Rzecznika rozliczenia kosztów ogrzewania są zgodne z wymogami rozdziału 4 (§ 38 do § 52). Generalną zasadą przyjętą przy rozliczaniu kosztów ciepła z indywidualnymi odbiorcami w lokalach jest ponoszenie przez odbiorców ciepła kosztu zakupu ciepła dostarczonego do budynku. Rozliczanie z indywidualnymi odbiorcami w lokalach za ciepło dostarczone na ogrzewanie prowadziło się (wg § 39 w/w rozporządzenia) w systemie opomiarowanym. Rozporządzenie taryfowe z 6 października 1998 roku zawiera bardzo szczegółowe wskazania, w oparciu o które należy dokonywać rozliczeń za dostawy ciepła. Nie ma jednak w tym akcie prawnym żadnych norm dotyczących wysokości opłat za ciepło. Organ antymonopolowy stoi na stanowisku, iż MZK rozliczając, w okresach 01.01.99-30.09.99 i 01.10.99-31.08.00, mieszkańców ze zużytego przez nich ciepła działał zgodnie z normami zawartymi w rozporządzeniu taryfowym. Zaakceptowana przez Ministra Finansów wysokość opłaty stałej (ujmowanej w MW) oraz opłaty zmiennej (w GJ) rozliczana była według wskazań zawartych w rozporządzeniu taryfowym z 6 października 1998 roku.

Rozbieżności w cenach ciepła, o których sygnalizowali Rzecznikowi lokatorzy mają swoje źródło w znaczących różnicach występujących między dwoma, kwestionowanymi przez lokatorów okresami rozliczeniowymi. Po pierwsze zważyć należy, iż pierwszy okres, od stycznia do września 1999 roku jest o dwa miesiące krótszy od drugiego okresu, od października 1999 roku do sierpnia 2000 roku. Po drugie w pierwszym z analizowanych okresów większość miesięcy to okres wiosenny i letni, gdy zapotrzebowanie na ciepło jest dużo mniejsze, podczas gdy między październikiem a sierpniem większość miesięcy przypada na chłodne, a wręcz mroźne części roku. Różnica w cenach ciepła między dwoma wyżej wymienionymi okresami jest więc wynikiem działania czynników obiektywnych, tj uwarunkowań pogodowych i długości okresu rozliczeniowego.

Za bezpodstawne uznać należy również zarzuty lokatorów, iż ceny ciepła wzrosły dlatego, iż inni odbiorcy energii nie oszczędzają jej.

Reasumując: rozliczenia kosztów ogrzewania przeprowadzone zostało zgodnie z obowiązującym prawem.

W sprawie pozostałych zarzutów (nadmiernie wygórowane ceny ciepła oraz obciążanie odbiorców stratami przy przesyłce ciepła do budynku) wszczęte zostanie postępowanie antymonopolowe. Odróżnić należy bowiem kwestię rozliczenia kosztu ogrzewania całego budynku i wyegzekwowania od każdego z lokatorów opłat za ciepło (przy zastosowaniu wzorów matematycznych zawartych w rozporządzeniu taryfowym) od ustalenia czy koszty ogrzewania budynku nie są nadmiernie wygórowane a także czy rozliczanie się z lokatorami w oparciu o wskazania licznika pomiaru ciepła umieszczonego na węźle oddalonym od budynku o kilkadziesiąt metrów nie jest uciążliwe (z ekonomicznego punktu widzenia) dla odbiorców ciepła.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem niniejszej Delegatury w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Andrzej Chajęcki

Otrzymują:

Powiatowy Rzecznik Konsumentów
ul. Rynek 1
13-300 Nowe Miasto Lubawskie

Miejski Zakład Komunalny
ul. Działyńskich 8a
13-300 Nowe Miasto Lubawskie